

Dinsdag 16 februari 1915 – ochtendeditie

Uit Maastricht:

Verkeer met België.

De Duitse consul te Vlissingen mag tijdelijk in het geheel geen passen voor België afgeven. Men vermoedt evenwel, dat deze maatregel van korte duur zal zijn.

Belgische vluchtelingen.

Op hoog bevel zullen de Belgische vluchtelingen in Zeeland, die van regeringswege onderhouden worden, a.s. donderdag deze provincie moeten verlaten. Zij zullen ondergebracht worden in de kampen te Nunspeet, Ede en Uden. Gisteren zijn ongeveer 100 Belgische uitgewekenen uit Utrecht naar Engeland vertrokken.

Geïnterneerden.

De Belgische generaal Dossin, die gelijk gemeld, de verschillende plaatsen in ons land, waar Belgische militairen zijn geïnterneerd, bezocht heeft, zal dezer dagen een onderhoud hebben met de minister van oorlog, generaal-majoor Bosboom, en de opperbevelhebber van land- en zeemacht, generaal Snijders.

Gisteren namiddag zijn op Urk weer twee geïnterneerde officieren aangekomen. Er zijn er nu 11. Het interneringsgebouw is ingericht voor 12 personen. Voor uitbreiding van het depot wordt op het hoge Klif, bij de school en de Ned. Hervormde kerk, een terrein van 60 bij 13 m gereed gemaakt voor een groot houten gebouw.

De Belgische regering heeft aangesteld tot consul-generaal voor Zeeland, Noord-Brabant en Limburg de heer F. Gossart, vroeger directeur aan het ministerie van koloniën te Brussel. Zijn standplaats

zal Vlissingen zijn. Wegens het belang van die plaats onder de tegenwoordige omstandigheden, heeft de Belgische regering gemeend, ditmaal een beroepsconsul te moeten aanstellen.

De benoemde consulaire hoofdambtenaar is in Den Haag aangekomen.

Parijs, 15 februari. Officieel bericht van vanavond elf uur:

Er zijn alleen enkele voor ons gunstige artilleriegevechten te melden. Een vijandelijke batterij bij Poelkapelle, ten noordoosten van Ieper, is tot zwijgen gebracht.

Thans is het postverkeer tussen België en Oostenrijk-Hongarije in dezelfde omvang en onder dezelfde voorwaarden toegelaten als tussen Duitsland en België.

Uit Belgisch Limburg.

Men meldt ons uit Roermond:

Doordat duizenden Belgische jongelingen, ondanks de strenge maatregelen der Duitse militaire overheid, de laatste tijd in Limburg, Noord-Brabant en Zeeland over de Nederlandse grenzen trekken, daarin meestal geholpen door de Belgische grensbewoners, deed de Duitse overheid steeds scherper de grens bewaken.

Te Kaulille vervoegden zich voor een paar dagen twee personen, die voorgaven uit Hasselt te komen; ze zouden gaarne over de grens gebracht worden. Een tweetal Belgen stelden zich daarvoor ter beschikking en vergezelden een van hen, de andere verkoos te blijven. Op weg naar de grens ontwikkelde zich een vertrouwelijk gesprek, waarbij een der begeleidende Belgen mededeelde, dat hij te zorgen heeft voor een gezin van zes personen, dat hij reeds velen

over de grens gebracht had en dat hij daarmee, alsmede met het vervoeren van brieven de kost verdiende.

Bij de zogenaamde kettingbrug moesten zij een Duitse post passeren; de passen werden in orde bevonden. De vermeende uitwijking knoopte met de wacht een gesprek aan en maakte geen aanstalten zijn geleiders te volgen. Deze kregen argwaan en spoedden zich haastig terug. In Kaulille teruggekomen hadden zij nog juist de tijd, de ouders van een hunner te waarschuwen. Onmiddellijk daarop verschenen Duitse militairen, die de vrouw des huizes arresteerden en in een wagen meevoerden naar Bree. De beide begeleiders en de vader van een hunner konden ontsnappen en bevinden zich thans te Budel. De vrouw, die ook trachtte te vluchten, had 5000 frank aan contanten bij zich. Een oude moeder, een 17-jarig meisje en een kleine jongen zijn alleen thuis achtergebleven, terwijl van de andere geleider diens oude moeder en zijn vrouw met drie kleine kinderen in behoeftige omstandigheden achtergelaten moesten worden. De vermeende uitwijkingen, die vrij goed het Hasselts dialect spraken, bleken spionnen in Duitse dienst te zijn.

De militaire gouverneur van Belgisch Limburg te Hasselt heeft het volgende bekend gemaakt:

Het trekken over de Hollandse grenzen door jonge Belgen, teneinde in de legers te treden, die tegen Duitsland strijden, heeft in een reeks van gevallen aanleiding gegeven tot het in hechtenis nemen en gevangen zetten van de verantwoordelijke ouders of voogden.

Vooraleer ik ze naar Duitsland doe wegvoeren bestem ik het volgende: Indien de jonge mannen vóór 21 februari 1915 in België teruggekeerd zijn, zie ik af van elke maatregel of straf, zowel tegen de ouders als tegen de jonge mannen.

Dinsdag 16 februari 1915 – avondeditie

Belgische vluchtelingen.

De minister van binnenlandse zaken heeft, naar wij vernamen, de wenselijkheid te kennen gegeven, dat de nog te Delft verblijf houdende Belgische vluchtelingen naar de vluchtelingenkampen worden opgezonden.

Er vertoeven te Delft nog ongeveer 280 vluchtelingen van de 1200, die er aanvankelijk onder dak zijn gebracht.

Aan de Belgische vluchtelingen te Bergen op Zoom, die bij ingezetenen gehuisvest zijn en van regeringswege tot nog toe 0,35 gulden per dag als ondersteuning genieten, is, naar het Handelsblad meldt, door de gedelegeerde van de regeringscommissaris, de heer L. van Hasselt, onderstaande gedrukte kennisgeving toegezonden:

“Krachtens bevel van de regering bericht ik U, dat U zult worden overgebracht naar het vluchtoord te Ede (of Nunspeet) waar U huisvesting en volledig onderstand zal worden verschaft.

“Die overbrenging zal geschieden per extra trein op woensdag de 17^e februari 1915, 's voormiddags te circa acht uur.

“Mocht hieraan door U niet worden voldaan, dan zult U, ten spoedigste, tegen Uw wil, naar gemeld vluchtoord worden getransporteerd.”

De correspondent van het blad te Bergen op Zoom voegt hieraan toe, dat verschillende vluchtelingen weigeren aan dit bevel te gehoorzamen en daarom vóór gemelde datum zich naar andere

plaatsen in ons land zullen begeven, in de hoop, dat daar tegen hen minder strenge maatregelen zullen genomen worden.

Naar men ons meldt, vertrekken morgenochtend per extra trein uit Bergen op Zoom naar Nunspeet 550 Belgische uitgewekenen.

Verkeer met België.

Men meldt ons uit Vlissingen, dat het Duitse consulaat weer passen voor België uitgeeft.

De economische toestand van België.

Brussel, 13 februari.

Sedert een paar dagen is er in de postdienst een wezenlijke verbetering gekomen. In de eerste plaats wel de reeds zolang gevraagde postverbinding met Nederland, welke nu ten slotte, na hoeveel moeite en beperkingen, over Aken is tot stand gekomen en natuurlijk van groot belang is, niet alleen voor onze handel en nijverheid, maar ook voor onze in België wonende landgenoten en voor de vele Belgen, die in Noord-Nederland een toevlucht zochten. Dat vooreerst alleen Antwerpen, Brussel, Luik en Verviers bereikbaar zijn is, op het ogenblik tenminste, niet van overwegend bezwaar, daar bv. van Brussel uit vele andere plaatsen in België weer per post te bereiken zijn en ieder daar wel een tussenpersoon ter verdere doorzending van berichten weet wonen.

Ook kan men nu sedert 10 februari vanuit voornoemde steden naar Oostenrijk-Hongarije schrijven, want, ik berichtte het u reeds en het waarom is voor mij nog steeds een onopgelost raadsel, met deze verbonden natie was postverkeer onmogelijk. Dezelfde bepalingen gelden hier als bij het briefvervoer naar ons land.

Het telegramverkeer bestaat nog steeds alleen voor Duitsland; naar Nederland en het groothertogdom Luxemburg worden slechts telegrammen aangenomen, betrekking hebbende op de proviandering van België, evenals in binnenlands verkeer. Alles bijeengenomen is er dus wel degelijk verbetering in de toestand gekomen.

Mocht nu de toepassing van het passenstelsel ook nog enigszins verzacht kunnen worden, dan zou er eerst echt sprake kunnen zijn van een, wel te verstaan op hoogst bescheiden schaal, herleven van handel en verkeer in België, waarnaar immers de Duitse overheid, zoals zij zelf zo vaak betuigde, reeds sedert lang verlangt.

Men versta ons wel, en mag niet menen dat dan het leven hier te lande ook maar op stukken na hersteld zou zijn. Daarvoor zijn te veel andere factoren nodig, zoals ik u reeds herhaaldelijk uiteenzette, maar enige verbetering zou dan toch in sommige bedrijven terstond voelbaar worden en dit zou al een groot ding zijn.

Hoe weinig een nijverheid soms nodig heeft, blijkt uit de wensen, die de meubelindustrie te Mechelen, daar een zeer voorname bedrijfstak, doet horen. Deze ligt sedert maanden geheel stil en duizenden handen zijn daardoor werkloos. Om weer te kunnen herleven, zou deze industrie alleen gelegenheid voor transport moeten hebben en over dit ingewikkeld probleem, door de voornaamste fabrikanten aan de garnizoenscommandant te Mechelen voorgelegd, is deze nu aan het studeren. Laat ons hopen, dat hij spoedig tot een besluit moge komen en daardoor vele werklieden weer aan de arbeid zullen kunnen gaan.

Dat de Duitse overheid er anders wel weg mee weet, bewijst het gebeurde te Sint-Niklaas. De vorige week hadden daar op de markt de boeren 4 tot 4,50 frank gevraagd voor een kilo boter, waarop de

Kommandantur de prijs voortaan op 3 frank bepaalde. Drie boerinnen weigerden hierin te treden; zij werden zolang opgesloten, totdat de politie, op bevel der Duitsers, hun boter verkocht had, en mochten blij zijn met het geld in hun zak na afloop der markt huiswaarts te kunnen trekken.

Een belangrijk nieuws komt uit Antwerpen. Men beklaagde zich daar dat de coupons der stedelijke leningen onbetaald blijven. Voor vele mensen, die hun inkomsten toch reeds op allerlei wijzen geslonken zien, is het zeker buitengewoon moeilijk, wanneer ook deze manier om aan wat geld te geraken, hun ontnomen wordt. Evenwel schijnt de stadskas op het ogenblik uitbetaling der coupons niet te veroorloven, maar nu heeft men bepaald, dat stedelijke belastingen daarmee voldaan kunnen worden. Dit is althans iets, al is het niet veel.

Dan is het in Gent nog beter gesteld, waar deze coupons als betaalmiddel aangewezen zijn en aanvaard moeten worden op dezelfde voet als ander papieren geld.

De Gentse Kommandantur is onuitputtelijk in haar aanplakbrieven. Nu is weer het volgende ter kennis der bevolking gebracht:

Van 15 februari af hebben particulieren, welke Duitse officieren huisvesten, recht op een vergoeding van 1,50 F per dag. De huisvesting bestaat uit het verschaffen van een bed, verwarming en verlichting. Het voedsel is in deze som niet begrepen. De particulieren, die er in toestemmen de officieren, op hun verzoek, te voeden, hebben recht op ten hoogste: 1,50 F voor het ontbijt, 6,50 F voor het middagmaal, de drank inbegrepen; zij zullen zich met de officieren verstaan over het menu der maaltijden. Voor de onderofficieren en minderen zijn voornoemde getallen: 75

centiemen, 50 centiemen, 2 F (2,50 F met drank), 1,50 F (2 F met drank). Op het einde der maand betaalt de stad de rekeningen.

Als officieren en minderen nu maar niet te veel fijne wijnen eisen, dan kunnen de Gentse burgers hun kosten nog wel dekken, maar veel Bourgogne of Champagne is er in de goede Arteveldestad ook al niet meer over, dus dat is een troost.

In verband met hetgeen ik boven opmerkte over de Mechelse meubelindustrie, moet ik nog wijzen op een ander bedrijf, dat weer gaat herleven. Het betreft de in België zo verbreide kantindustrie, die vooral aan vele vrouwen, die in de strijd om het bestaan op zichzelf zijn aangewezen, brood verschaft. Een commissie, "La Dentelle Belge" geheten en onder erevoorzitterschap geplaatst van mevr. Brand Whitlock, de echtgenote van de gezant van de Verenigde Staten, heeft zich de oplossing dezer vraag tot taak gesteld en op gelukkige wijze tot een voorlopige oplossing gebracht. Deze commissie heeft voor 100.000 frank kant besteld, kleine zakdoeken van goedkope kwaliteit; op dit ogenblik zijn er reeds voor 60.000 F afgeleverd. Anderzijds heeft de commissie van kooplieden, voor wie gewoonlijk de kantwerksters van Brugge, Mechelen en elders werken, voor 125.000 F afgekocht, welke betaald zullen worden, zodra de kooplieden bewijzen, dat zij voor tenminste dezelfde som aan lonen hebben uitgekeerd. Deze kant zal in het buitenland aan de markt worden gebracht met alle bewijzen van de echtheid der herkomst, bijzondere stempels en merken van oorsprong, enz.; men hoopt zodoende, steunend op de grote populariteit, welke België nu in de gehele wereld geniet, een industrie te doen herleven, die uit vele oogpunten de belangstelling overwaard is.